

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 7 (374)

Fredagen den 15 februari 1895.

8:de årg.

Prenumerationspris pr år:	Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam ..... kr. 5:—	Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje helgfri fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:—	Allm. telef. 61 47.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Platssökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3:—	Prenumeration sker å alla post-	Redaktionssekr.: <i>J. Nordling.</i>	(lösnr: endast för kompletteringar)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderoben ..... » 3:—	anstalter i riket.			Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Eva Fryxell.

Öfver land och stad flög under förliden vecka genom dagspressen berättelsen om ett svenskt hundraårsminne, fästadt vid vår berömde häfdatecknare, *Anders Fryxell*. Det var nämligen den 7 februari jämnt hundra år, sedan han i Edsleskogs prästgård på Dalsland, icke långt från Wärmlandsgränsen, skådade dagens ljus. Här är emellertid icke vår uppgift att ingå i en mer eller mindre detaljerad skildring af hans betydelsefulla insats i vår odlingshistoria. Men med hans arbete sammanfaller på det närmaste en annan lifsgärning, väl värd att bli känd af svenska kvinnor.

Eva Andrietta Fryxell, äldsta dottern af dåvarande rektorn vid Maria skola, *Anders Fryxell* och hans maka, *Julia Lagergren*, föddes i Stockholm den 15 januari 1829. Den lilla liffiga flickan sattes redan vid sitt sjunde år i den af fadern kort förut upprättade s. k. Wallinska skolan. Om uppkomsten af denna skola berättas följande: Fryxell, hvilken se-

dan några år varit anställd först som lärare vid Djurgårdens folkskola, där han införde den s. k. växelundervisningsmetoden, och sedan vid Maria skola i hufvudstaden, samt visat ovanliga pedagogiska insikter, umgicks lifligt med tanken på inrättandet af en egen privatskola för gossar. För rådplägning härom vände han sig till dåvarande pastor primarius i Stockholm, sedermera ärkebiskop *J. O. Wallin*, som därvid hastigt utbrast: »Nej, icke en skola för gossar, magistern skall nu öppna en skola för flickor, ty däraf äro vi i än större behof.» Wallin hade allt mer börjat inse vikten af en högre uppfostringsanstalt för flickor ur bildade hem, och huru han nu framställde sina skäl för den nye magistern, blef följden den, att en flickskola under Wallins protektorat och med hans namn samt Fryxell såsom rektor kom till stånd, en skola, som bibehåller sig intill den dag, i dag är, och från hvilken årligen kvinnliga studenter med grundliga kunskaper ut-

Varma, lyckliga svenska hem —
Eld i ugnen och snö på taken,
Långa vintermånader fem
Glädjen hållen i vaken.

Soliga inre sommar — hell,
Som, då den yttre oss lämnat, varar
Och ännu i skymmande kväll,
Trefnad åt hemmen sparar.

Curt Thelander.

gå. I tacksam hågkomst af sin grundläggare firade ock Wallinska skolan på hundraårsdagen af hans födelse en vacker minnesfest.

Det var i denna skola lilla Eva under en kort tid erhöi sin första undervisning, hvilken dock afbröts när fadern redan 1836 tillträdde Sunne pastorat i Wärrmland, hvar-efter följde mångårig undervisning i hemmet för henne och tvänne yngre systrar. Att fadern, hvilken framträdde som en så intresserad skolman, själf skulle på ett verksamt sätt ingripa i döttrarnas uppfost-
ran, var ju en gifven sak, och ju mera de utvecklade sig, dess mottagligare visade sig jordmånen för de kunskapens frön han med öppen hand utsådde. Detta sänings-
arbete afsåg dock icke endast meddelandet af kunskaper, utan än mer danandet af karaktären — hjärtats bildning. Själf arbet-
sam som få — hvarom de 46 delarne af hans »Berättelser ur svenska historien» bära det ojämfaktigaste vittnesbörd — fram-
höll han arbetets välsignelse på ett sätt, som gjorde, att de unga redan tidigt funno sin glädje däri och aldrig under någon tid af sitt lif kunnat finna sig i en dådlös
overksamhet. Farmodern, den gudfruktiga, arbetsamma, försakande prästhustrun, som då hennes familj hotades af ekonomisk
ruin, genom otrolig ansträngning, själfupp-
offring och sparsamhet lyckades uppehålla huset, ställdes dem såsom en skön före-
syn för ögonen. Sonen nämnde alltid hennes namn med den innerligaste kärlek och bibehöll lifvet igenom icke blott i minnet,
utan i tillämpningen den förmaning, hon gifvit honom vid hans första utflykt från hemmet, att framför allt undvika skuldsätt-
ning.

Att Fryxell äfven i praktiskt hänseende stod långt före sin tid i afseende på kvinnofrågan, ådagalade han på mångfaldigt sätt vid sina döttrars uppfost-
ran. De erhöi icke blott de bokliga kunskaper och bild-
ning, som för den tiden voro ovanliga för prästdöttrar på landet, han ville framför
allt fostra dem till själfständighet och oberoende, ehuru visst icke till emanciperade
kvinnor i den bemärkelse detta ord i en nyare tid fått. Tidigt lärde han dem att
blicka in i affärerna, och redan vid 14 års ålder fingo de sköta räkningarna med hans
underhållande. Vid 16 år erhöi de egen handkassa för att därmed bestrida utgif-
terna för sina kläder, och då den yngsta af systrarna längre fram önskade ägna sig åt
diakoniskallet, satte han sig ej däremot, ehuru det då för tiden var något ovanligt
i vårt land, att kvinnor af god familj in-
trädde på denna bana.

Att vi uteslutande talat om fadern vid döttrarnas uppfost-
ran kommer sig däraf, att modern redan tidigt genom en mångå-
rig sjukdom blifvit urståndsatt att deltaga däri. Detta gjorde ock att Eva, såsom
äldsta dottern, kom att helt ung öfvertaga vården om det lilla hushållet. Till Sunne
naturskönt belägna prästgård hörde ett stort landbruk med många tjänare, och uppsik-
ten öfver dessa tillkom nu den unga flie-
kau, då faderns tid var hårdt upptagen af

pastoralvården inom den vidsträckt församlingen med dess mer än 10,000 invå-
nare, hvartill kom prosteriet öfver Frykdals kontrakt och jämte allt detta det fortsatta
trägna arbetet med hans svenska historia.

Inom församlingen fanns ännu intet ord-
nadt skolväsen, hvilket naturligtvis vållade den nitiske skolmannen mycket bekymmer,
men när äfven de yngre döttrarna hunnit växa upp, blef en stor sal i prästgårdens
flygelbyggnad upplåten till skolsal, där de unga flickorna årligen undervisade ett stort
antal fattiga barn, under det kyrkoherden själf bestod skolmaterialerna. Afven en
större söndagsskola kom småningom till stånd. Vid inträffande sjukdomsfall vände
sig i första hand den fattigare befolkning-
en alltid till prästgården, där man till lindrande af nöd och plågor med kärleks-
full beredvillighet gjorde hvad man kunde, i det icke blott goda råd och anvisningar,
utan äfven fria läkemedel utdelades, och detta tillkom också husets döttrar.

Inom prästgården rådde således ett flitigt, men därför icke nedtyngande arbete,
ty det var frivillighetens, och kärleken gör ju allting lätt. När arbetstimmarne för da-
gen voro slut, företogos uppfriskande prome-
nader i de vackra omgifningarna, hvarun-
der fadern förstod att på ett för de unga
ansläende sätt samtalsvis upprulla levande
taflor ur historien, konsten eller naturveten-
skapen. Den ena gången var det ett blad
ur vår svenska historia, en annan gång ett
skede ur Tysklands, Englands eller Frank-
rikes historia, som utgjorde ämnet för dessa
aftonsamtal, och åter en annan gång fick
den omgifvande blomstermattan eller den
tindrande stjärnhimlen gifva uppslag här-
till. Det var med ett ord ett lif i tankens
och de stora verkligheternas värld, som icke
lämnade rum för småsinnets sysslande med
dagens »on dits».

Vid den tända aftonlampan lästes sedan
ankommande tidningar och nya böcker,
hvarigenom man inom litteraturen alltid
följde med sin tid.

Att ett så allvarligt arbete icke kunde
inrymma mycket umgängeslif i vanlig me-
ning är lätt att förstå, dock förnekade sig
icke gammaldags gästfrihet i hemmet, och
värderika, ofta längre besök af litteraturens
och vetenskapens målsmän utgjorde väl-
komna afbrott i det stilla landtlifvet.

Sedan Fryxell, för att uteslutande kunna
ägna sig åt sitt stora nationalverk, »Berät-
telser ur svenska historien», erhållit tjänst-
ledighet från sitt prästerliga kall, blef Eva
hans handseker, såväl i hemmet som un-
der hans många forkningsresor till utlandet,
då han i offentliga och enskilda arkiv i
Danmark, Tyskland, Polen, Österrike, Frank-
rike, Belgien och Holland sökte de upplys-
ningar, som fordrades för fortgången af
hans arbete. Från denna tid gällde det för
henne att mera helt ägna sig åt faderns
tjänst i detta hänseende, hvarunder hon
naturligtvis själf med hela sitt intresse
uppgick i arbetet, vid hvilket han ock gär-
na inhämtade hennes omdömen och råd.

Och så förgick en lång följd af år un-
der oafbrutet och förtroligt samarbete mel-

lan far och dotter, ty ännu de åttio åren
funno den gamle häfdaforskaren vid hans
arbetsbord, och först sedan han 1871 lagt
sitt trötta hufvud till hvila, fick Eva Fryx-
ell tid att upptaga ett eget själfständigt
arbete. Dock hade hon redan under åren
1862—1878, under pseudonymen Edmund
Gammal, skrivit flere, mest kritiska, upp-
satser i *Tidskrift för hemmet*. De väckte
uppseende, och leende berättade hon, huru
man äfven inom hennes närmare vänkrets
i hufvudstaden undrande frågade, hvem som
kunde dölja sig under detta författaremärke.
Hon lyckades emellertid att till sin stora
belåtenhet länge bibehålla sin anonymitet.
Sedermera inflöto så väl i *Svensk* som i *Finsk
tidskrift* samt i den af Elisabet Kjellberg
utgifna: »Läsning för hemmet» flere upp-
satser i dagens frågor af Eva Fryxell under
pseudonymen F. A. Ek. 1880 utkom som
första häfte af serien: »I tidens frågor»,
också under pseudonymen Edmund Gam-
mal, uppsatsen: »*Kvinnofrågan*», en studie,
anmäld i flere tidningar med beröm, bland
andra af Camille Collet.

Kvinnofrågan är ett ämne som fortfaran-
de omfattas med lifligt intresse af Eva
Fryxell och af henne gärna diskuteras i
kretsar, där man sysselsätter sig härmed.
Hennes ställning till frågan torde framgå
af det svar hon nyligen gaf en vän, som
bad henne i korthet klargöra den: »Min
åsikt,» sade hon, »är den, att intet verksam-
hetsfält, för hvilket kvinnan fått anlag och
duglighet, bör af fördomar stängas för
henne.» Och så tillade hon: »Genom det
förtroende min far visade mig, äfven med
afseende på våra ekonomiska förhållanden,
sattes jag i stånd att öfvertaga affärernas
vård och därigenom bespara honom myc-
ken tid för hans historiska arbete. Och
sedan han fallit ifrån, var jag van och
duglig nog att förestå utredningen af boet
och handhafva affärerna, hvarigenom utgif-
ter och beroende undvikits.»

Att en kvinna, med den uppfost-
ran, begåfning och lifstidslånga erfarenhet, som
Eva Fryxell fått, skall varmt nitälska för
sina medsystrars *sanna* frigörelse ur fördo-
mars och sekelgamla orättvisors fjättrar,
är själfklart. Däremot finns hos henne in-
tet spår till sympati för det slags kvinno-
emancipation, som funnit uttryck i en viss
art af vår moderna skönlitteratur. Därtill
är hennes sinne allt för rent och hennes
lifsåskådning allt för upphöjd. Belysande
för denna sistnämnda är hennes uppsats i
Svensk Tidskrift: »*Kvinnliga författaretyper
från den naturalistiska riktningen på 1880-ta-
let*», med därpå följande tal och svar.

1881 utkom »*Bidrag till Sveriges historia
efter 1872*», posthumt verk, utgifvet och
försedt med noter och företal af af E. A.
Fryxell, samt 1884: »*Min historias historia*»,
autobiografisk uppsats, försedd med inle-
dning och afslutning, utgifven af E. A. Fryx-
ell. Båda dessa skrifter bekräfta hvad vi
redan sagt, nämligen att dottern på det
innerligaste uppgått i faderns arbete och
det icke blott med handen, utan med huf-
vud och hjärta. Och för alla, som älska
sanna skildringar ur lifvet, måste de bilder

från förgångna tider, som så enkelt och så lefvande framställas i den sistnämnda boken, vara på ett helt eget sätt tilldragande. Vi kunna icke annat än lyckönska Eva Fryxell, som fått rikta vår litteratur med dessa pärlor af ädel skönhet.

År 1886 utgaf hon under pseudonymen F. A. Ek en ny skrift i dagens brännande frågor: *Omstörtning eller utveckling*, och äfven denna rönt vältförtjänt uppmärksamhet. En dag yttrade en person till den ännu okända författarinnan: »Jag har gifvit bort sex exemplar af den präktiga boken af Ek — hvem månne väl denne författare vara?»

Sedan 1882 är Eva Fryxell sekreterare i styrelsen för Stockholms Läsesalong. Hon har ock under flere år varit en verksam medlem af styrelsen: »Adresskontoren för arbeterskor», hvilken med 1895 börjat femtonde året af sin verksamhet för anvisande af arbetsförtjänst åt behöfvande kvinnor.

Äfven nykterhetsverksamheten har af den för allt godt så varmt nitälskande kvinnan omfattats med varmt intresse. Öfvertygad om exemplets stora betydelse, har hon själf anlagt »blå bandet», i hopp att därigenom komma någon svag medvandrare till hjälp och uppmuntran.

Eva Fryxell är sedan flere år för vintarne bosatt i Stockholm. Vid inträdet i hennes arbetsrum märker man genast af de gedigna bokhyllorna, att hon lefver och rör sig midt i kretsen af äldre och yngre författare. För somrarna har hon byggt sig en stuga vid Sandhamn, omkring hvilken hon själf till stor del uppbrutit marken, och där friska vindar och enkelt landtlig stärka kropp och sinne för fortsatt arbete i den svenska odlingens tjänst.

Vi sluta denna fragmentariska teckning af ett innehållsrikt lif med önskan, att det måtte vara Eva Fryxell förunnadt att ännu länge fortsätta sitt gagnande lifsarbete.

L. S.

Kvällsstämning.

*Djupt i mitt bröst en fiol jag har,
som spelar för mig i ensamma stunder —
den klingar som lärksång, jublande klar,
den klagar som höstvind i gulnade lunder.*

*Och om jag en kväll ut åt vägen går,
när västern i gyllene färger skimrar
och månen, som tätt ofvan skogen står,
sin glimmande spång öfver böljorna timrar,*

*då sakta . . . helt sakta strängarna rörs —
jag lyssnar och ord till tonerna sätter,
och buren af drömmar bort jag förs
från sofvande skogar och dimhöljda slätter.*

*All världens vrånghet och lögn och svek
förvandlas till guldstof i kvällssolsglöden,
och jag känner mig då så sällsamt vek,
som var jag ett barn och blef vyssjad af
döden . . .*

Daniel Fallström.

Juridisk rådgifvare åt kvinnor.

De senaste 50 åren hafva medfört åtskilliga förbättringar i vår lagstiftning, hvilka göra kvinnans ställning i lifvet helt olika mot förr. Så har t. ex. syster erhållit lika arfsrätt med broder, hon blir myndig vid 21 års ålder, har rösträtt vid stadsfullmäktigval samt vid val af präst, klockare m. fl. och är själf valbar till ledamot af skolråd och fattigvårdsstyrelse. Samtidigt hafva ock kvinnans verksamhetsområden väsentligt förändrats. Hennes arbetskraft användes ej mera uteslutande i hemmet; hon har erhållit rätt att blifva organist, fältskär, tandläkare, läkare, apotekare m. m., att vinna anställning vid post- och telegrafverken samt järnvägarne, äfvensom att afägga mcgenhetsexamen och de flesta akademiska examina, hvarförutom hon erhållit utvidgade handelsrättigheter. Äfven en del af de lagar, som röra äktenskapet, hafva ändrats till förmån för kvinnan. Så är hon t. ex. numera sin egen giftoman och har rätt att råda öfver, hvad hon genom eget arbete förvärfvar.

Dessa och åtskilliga andra förändringar hafva ställt kvinnan inför uppgifter och förhållanden, för hvilka hon hittills i de flesta fall stått alldeles främmande. Förr voro släktens manliga medlemmar hennes naturliga såväl förmyndare som beskyddare. Nu däremot måste kvinnan, särskildt den ogifta, till myndig ålder komma kvinnan, i allmänhet själf svara för sitt görande och låtande, för sin ekonomi, ja, för hela sin framtid.

Men då blir också frågan: äger kvinnan i allmänhet de insikter och kunskaper, som äro nödvändiga för en så själfständig och ansvarsfull verksamhet i lifvet? Tyvärr torde denna fråga i de flesta fall böra besvaras nekande.

I kvinnans uppfostran ingår nämligen i allmänhet ännu ingen undervisning om de rättigheter, som tillkomma, och de skyldigheter, som åligga henne i samhälleligt hänseende. Då därtill kommer, att kvinnan icke heller har samma tillfällen som mannen att i umgänget ute bland kamrater af olika yrken skaffa sig dessa kunskaper så att säga »samtalsvis», blir följden numera ofta den, att kvinnan äger en del rättigheter, hvarom hon är okunnig, eller som hon ej förstår att begagna, och äfven att hon har en del skyldigheter, som hon ej kan på önskvärdt sätt fullgöra.

En viktig faktor härvidlag är äfven kvinnans naturliga blyghet och hennes motvilja så väl för offentligt uppträdande, som ock för all inblandning af främmande personer i hennes angelägenheter; hellre låter hon mången gång och till stor, ofta ohjälplig skada för sig själf »udda vara jämnt» och blir i det praktiska lifvets många invecklade förhållanden ett lätt byte för dem, som icke draga i betänkande att ockra på hennes godtrogenhet och — okunnighet.

För att under sådana förhållanden vårt lands kvinnor skulle äga tillgång till en juridiskt bildad och i öfrigt kompetent person, till hvilken de vid förefallande behof kunde med förtroende hänvända sig i juridiska och ekonomiska angelägenheter af hvarjehanda slag, har Fredrika-Bremer-förbundets juridiska afdelning kommit till stånd, och vi hoppas, att förbundet därigenom fyllt ett af många länge känt behof.

Fredrika-Bremer-förbundets jurist besvarar frågor såväl muntligen som skriftligen, såväl

till medlemmar af förbundet, som till utomstående samt träffas å förbundets byrå, 54 Drottninggatan, Stockholm, hvarje onsdag och lördag kl. 10—11 f. m.

Iduns läkarartiklar.

I.

Huden och dess vård.

Af D:r Arvid Afzelius.

(Forts.)

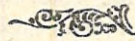
De i handeln förekommande skönhetsmedlen äro så talrika, att det här ej kan bli fråga om att omnämna mer än några få till namnet mera allmänt kända, dels för att visa, att priset i allmänhet är oskäligt högt och dels för att, hvad viktigare är, varna för dem, som innehålla farliga och skadliga beståndsdelar. Till det förra slaget höra bland många andra de skönhetsmedel, som utbjudas under namn af jungfrumjolk (lait virginal), orientalisk liljemjolk, eau de Bayadères och åtskilliga andra slags »mjolk» eller »skönhetsvatten», hvilka samtliga hufvudsakligen bestå af en mjölklik uppslamning af hartsartadt ämne (oftast benzoëharts) i rosenvatten med eller utan tillsats af borax eller också helt enkelt af en parfymerad lösning af borax eller andra alkalier. Deras verkan är vanligen minst sagdt tvifvelaktig, men priset är ganska högt, trots det att ingredienserna ej kosta många ören. Samma är förhållandet med s. k. björkbalsam (en parfymerad lösning af kolsyradt kali i vatten utan ett spår af björksaft) och s. k. odalin (med fuchsin färgadt boraxvatten). Andra skönhetsmedel dela visserligen med de nyss nämnda egenskapen att vara oskäligt dyra i förhållande till ingrediensernas verkliga pris, men innehålla därjämte mer eller mindre giftiga ämnen, som kunna vara mer eller mindre skadliga för huden. Hit höra t. ex. s. k. fränkemjolk (lait antéphelique), som innehåller blyoxid och kvicksilfver-sublimat i betydlig mängd, prinsessvatten (eau de princesses), som innehåller blyoxid och kvicksilfver (calomel), samt vidare de sminkpreparat, som äro blyhaltiga eller cinnoberhaltiga (rött smink), äfvensom många andra. Om den förra gruppen skönhetsmedel åtminstone i vanliga fall äro oskadliga, om ock oskäligt dyra, så äro däremot de sist nämnda ingalunda ofarliga och hafva nog mer än en gång framkallat hudsjukdomar (eczem). Man gör därför i alla händelser klokast uti att ej på god tro använda dessa hundratals skönhetsmedel, hvilkas beståndsdelar och verkliga egenskaper (oftast alls icke motsvarande de uppgifna) man ej känner. De bästa skönhetsmedlen äro en förständig allmän hygien och god tvål och vatten. Behöfver huden utöm detta af vissa orsaker fett, puder eller dylikt, så bör man hålla sig till af läkare föreskrifna eller indifferent dylika, hvilkas beståndsdelar man känner. Bland fetter äro att rekommendera mandelolja (helst med tillsats af litet salicylsyra) eller en blandning af lika delar lanolin och vaselin eller också s. k. coldcream (en blandning af vax, valraf, mandelolja och rosenvatten), hvilket sist nämnda preparat har fördelen att verka kylande på samma gång som lenande. Glycerin, hvilken liksom de nämnda fetterna mycket begagnas för torr, spröd eller sprickig hud, är däremot ej så lämplig, emedan den verkar något irriterande och uttorkande på huden. När det behöfves pudring till skydd

mot luft, sol eller retning, bör man helst hålla sig till vanligt potatismjöl, talk eller rismjöl; önskar man puder af rödaktig färg, sker detta bäst genom tillsats af litet karmin, hvilket är oskadligt. Att åter begagna puder af hvarje-handa slag som täckmedel för dålig hy, är afgjordt skadligt för huden, något som i ännu högre grad gäller om smink. Att i handeln förekommande puder och smink för kosmetiska ändamål dessutom ofta nog innehålla giftiga eller skadliga ämnen, har jag redan antytt.

Hvad nu slutligen hudsjukdomarnas behandling beträffar, så kan jag här ej beröra mer än några få hudåkommor, dels för utrymmets skull och dels och ännu mera därför, att flertalet af dem kan blott af läkaren säkert igenkännas och behandlas, och därför att oftast jämte yttre behandling äfven en inre behöfver förordnas. Till dessa senare hör t. ex. den stora gruppen ezem, till hvilken hör mer än hälften af alla hudsjukdomar och som innefattar en mängd olika former och grader, hvilka kräva efter hvarje fall lämpad, olika behandling. Här kan jag blott omnämna några få, som patienten själf kan igenkänna och som till namn och utseende äro mera allmänt kända. Jag börjar då med den lika vanliga som missprydande hudåkomma, som kallas *finnar*. Den uppträder vanligast i åldern fjorton till tjugofyra år, oftast i utvecklingsåren, den så kallade pubertetsåldern; den kan vara ärftlig, men oftast träffar man finnarna hos bleksiktiga flickor, vanligen i samband med några rubbningar i magens och underlivets funktioner. Det är därför så godt som alltid nödvändigt att med allmänna, hygieniska medel i samband med lämplig inre medicin söka förbättra dessa rubbningar, om man skall vinna önskad resultat. En stor roll spelar härvid dieten, som därför måste anordnas särskildt för hvarje fall efter magens och tarmkanalens olika symptom, men för alla patienter med finnar gäller det att undvika öl (och maltdrycker i allmänhet) samt spirituosa och kaffe. Hvad den yttre behandlingen beträffar, så pläga lättare fall väsentligt förbättras (om dieten samtidigt ordnas) genom tvättningar med varmt vatten och någon lämplig tvål, t. ex. svafveltvål eller s. k. Krankenheilerseife; tjärtvål är däremot mindre lämplig. Hjälpa ej dylika tvättningar, kan man lämpligast försöka en 10—20 % stark svafvelsalva (med benzoësyradt ister), som ingnides några kvällar å rad, tills huden genom salvan blir sträf och fjällig, då man gör ett uppehåll, tills huden med eller utan användning af litet borvaselin fjällat af och åter är slät och mjuk, hvarefter svafvelsalvan åter användes o. s. v. Ännu bättre verkan hafva starka resorcinsalvor eller sublimatbehandling, men dessa medel måste utskrifvas af läkare och deras verkan öfvervakas, så att reningen afpassas och hålles inom lagom gräns. Finnar äro oftast förenade med *pormaskar*, och i så fall måste tvättningarna göras ännu mera energiskt och upprepas 2—3 gånger dagligen; de största pormaskarna måste dessutom utkramas (med urnyckel eller mellan ett par naglar). En svårare och ännu mera vanställande art af finnar äro s. k. *rosfinnar* eller *kopparros*. Dessa kräva ännu noggrannare dietisk behandling och starkare yttre behandling samt därjämte oftast en kirurgisk behandling med s. k. scarificationer för att förstöra en mängd blodkärl och därigenom minska den starka rodnad, som alltid åtföljer denna hudsjukdom. I nio fall af tio lida patienter med pormaskar eller finnar samtidigt af mer eller mindre stark *mjällbildning i hufvudet*, ett sjukligt tillstånd i den hårklädda delen af hufvudet, hvilket äfven kan förekomma utan att

samtidigt pormaskar eller finnar förekomma och som ofta nog beror på liknande inre orsaker som dessa sistnämnda. Mjällen bestå till största delen af abnormt ökade afsöndringsprodukter från talgkörtlarna jämte afstöta öfverhuds fjäll. Behandlingen af denna åkomma är viktig därför att den ofta medför hårafvall, om också anlaget till detta i många fall medärfves. Behandlingen af mjällbildning (och därpå beroende hårafvall) består *icke* i de afgjordt skadliga »finnkamningarna», utan hufvudsakligen i väl utförda tvättningar. Dessa tvättningar göras bäst med s. k. såpsprit (lika delar grönsåpa och koncentrerad sprit) och gå så till, att såpspriten först gnides in enbart rikligt på hufvudsvålen, så att denna blir väl fuktig och slipprig däraf. Sedan pågutes litet varmt vatten, hvarefter gnides med en borste eller ännu bättre med fingertopparna, då det bildas rikligt med såplödder, och det är genom grundliga gnidningar med det så bildade såplöddret, som mjällen skola upplösas. Såplöddret afsköljes därefter väl med ljunt vatten, hvarefter hufvudet torkas mycket väl. Slutligen ingnides litet salicylölja (1 %) öfver hela hufvudet. Det hela är en tidsödande och svårutförd, men nödvändig procedur, som bör göras första tiden 2—3 gånger i veckan, sedan en gång i veckan. Oftast är det nödvändigt att jämte tvättningarna begagna någon lämplig (helst af läkare ordinerad) hårtinktur en gång om dagen. I lättare fall kan därtill användas en blandning af 3 delar cognac och 1 del ricinölja. I samband med frågan om mjällbildning bör påpekas, att, om mjällen uppträda i mera begränsade, runda fläckar och håren på dessa fläckar visa benägenhet att falla af, man då bör fortast möjligt rådfråga läkare, emedan denna form af mjällbildning ofta beror på svamp (*ondskorf*), som är ytterst svårbotlig och vanligast förekommer hos barn.

(Slut i nästa n:r.)

”Straffad...?”

Skiss af Hermine Villinger.

Det snöar, och bland de glimmande hvita flingorna ila människorna fram, som hade de alla uppskjutit sina bestyr, inköp och öfverraskningar till dessa sista timmar före den heliga julkvällen. Trots den mängd af färdande, som brådska framåt, förlorar sig hvarje ljud af steg i den nyfallna snön, och man förnimmer endast slädbjällrorernas klang och det doftva sorlet från människorna, som trängas och knuffas och ej ens gifva sig tid att väja för hvarandra.

Hur många knuffar hade hon icke redan fått mottaga, den torftiga kvinnan utanför polisdomstolens byggnad, som ensam af alla ej syntes ha någon brådska, utan åter och åter vandrade den korta vägen från det ena hörnet af huset till det andra — utan ro, utan uppehåll.

Hon väntade på sin son, hennes lifs stolthet, på sin begåfvade, kloke, af far och mor afgudade käre gosse. Äfven läraren hade sagt om honom: »Det blir någonting af honom — en gång!» —

Och hon hade vakat nätter igenom, endast för att han, den duktigaste bland skolgossar, ej skulle behöfva gå i trasiga, dåliga kläder, och fadern hade vant sig af med sin rökning.

»Det gör alltid ett par kängor åt honom,» sade han.

»Och — han måste ha det bästa,» hette det vid bordet.

»Har du sett,» förundrade sig föräldrarna, »hur fort han är färdig med sina läxor, — knappt en timme använder han på dem och är ändå den bäste af alla, — vår son, så fattiga föräldrars son, — ja, han kan allting, han kan allt, — tänk, hvad skall det inte en gång kunna bli af honom!»

Och nu stod den trettonårige gossen därinne för domarens skrank, anklagad för stöld, och hon, hans moder, väntade på honom. Sedan klockan två gick hon fram och åter därutanför och upprepade för sig själf, hvad mannen hade sagt: »Han blir en straffad människa för hela sitt lif, och det kan aldrig tvås utaf honom!»

»Aldrig, aldrig!» stönade hon. — Det ärliga namn, som hans fader gifvit honom, var nu förspildt; den ljusa framtid, hon drömt för sin son, var nu en brusten bubbla.

»Kanske,» hade far sagt i natt, »kanske ta de nu inte ens emot honom i skolan längre, och det blir aldrig något mera af honom än af mig själf.»

Redan flämtade gaslyktorna genom snöryan, och benen buro knappast längre den väntande kvinnan.

»Gud i himmelen,» mumlade hon mellan sina stelade fingrar, »jag har kanske syndat, som väntat för mycket af honom! — Gud i himmelen, straffa mig ej för hårdt, gör en ända på det, jag håller inte längre ut —!»

I samma stund kom därinne turen till det mål, på hvars utgång modern bidade. Sedan saken ropats upp, sköt en blek man en darande gosse framför sig till domarbordet.

»Det är min son, herr domare,» kom det doft från den äldres läppar.

»Tag plats därborta,» sade ordföranden, »ni kan öfvervara förhandlingarna.»

Mannen följde tillsägelsen, sedan han låtit en kort, skygg blick glida genom salen. De annars af nyfikna fyllda bänkarne voro i dag tomma. Så kort före den stora helgen hade ingen lust att ta notis om de stackars missdådarna.

Domaren betraktade ett ögonblick tigande den torftigt, men med omsorgsfull renlighet klädd gossen. Den unge syndaren grät ej, men under hans ögon visade sig mörka ringar, och rundt om den hårdt sammanpressade munnen, som röjde karaktär, ryckte det krampaktigt.

»Du är tretton år gammal?» frågade honom rättens ordförande. Den anklagade nickade.

»Hvad är din far?»

»Arbetare.»

»Har han inte sagt dig, att man ej får stjäla? Har du inte fått lära dig det i skolan?»

»Ack jo, jag vet det nog,» kom det tyst från den anklagades läppar.

»Och vet du också, hvart de människor komma, som begå stöld?»

»I fingelset.»

»Och ändå har du gjort det?»

»Ja.»

»Du har tagit en korg med äpplen på torget och sprungit därifrån?»

»Ja.»

»Hvarför gjorde du det? Tänkte du äta upp dessa äpplen?»

»Nej, jag ville visa kamraterna, att jag kan allting.»

»Att du kan allting,» upprepade domaren, men afbröts af gossens fader. Denne hade vid gossens sista ord förskräckt farit med

handen öfver sitt ansikte, som om ett plötsligt ljus ginge upp för honom. Och nu steg han fram, — ordföranden lät honom välviljigt tala.

»Herr domare, vårt — endast vårt är felet — vårt, hans föräldrars. Vi voro så dumma, så dumma, herr domare, vi ha satt honom i hufvudet, att han kan allting. Vi äro obildade, herr domare, och — vi ha beundrat honom så mycket!»

Allmänna åklagaren påyrkade en varning, och ordföranden sade till gossen, som med sänkt hufvud stod vid skranket: »Se mig nu ordentligt i ögonen! Du tog korgen, endast för att visa dina kamrater, hvad du kan? Men ni ha väl ändå ätit af äpplena? Berätta mig nu ärligt förloppet af saken.»

Den anklagade såg honom öppet i ansiktet och började med tydlig, fast stämma: »De hade retat mig; jag hade på morgonen fått det bästa betyget för mitt tema, — som alltid — »naturligtvis,» hade läraren sagt, — och på vägen från skolan munhöggos vi, men jag hade alltjämt öfvertaget, och så ropade jag: »Jag kan för resten allt!» Och så slog de vad, att en sak kunde jag ändå inte: — midt på ljusa dagen nappa korgen från fruktgumman, — till det hade jag ändå inte kurage. — Men jag gick bort och gjorde det, — ja, och så,» tillade han dröjande, »så äto vi alla af äpplena — jag tre.»

»Saken förhåller sig just som du sagt,» tog ordföranden åter till orda, »jag har frågat både din lärare och dina kamrater om dig. Hvad du har gjort, var illa och öfverlagdt! Du skulle dock för denna gång icke komma i fängelset, men äfven om du bara erhåller en rättslig varning, blir du för hela ditt lif en straffad människa och det kan aldrig tagas från dig!»

Den bleke mannen stönade högt, och hos gossen strömmade blodet så häftigt till hjärtat, att han ett ögonblick vacklade.

»Hvad menar ni,» hviskade domaren till åklagaren, »den unge mannen ser ju så hyggelig ut, — är ni inte också böjd för en liten oformenlighet i detta fallet?»

De båda herrarne samspråkade en stund i hviskande ton, därpå vände sig ordföranden åter till gossen: »Vill du gifva mig ditt ord att bli en hederlig man och aldrig mer förgripa dig på främmande egendom, hvartill nu detta dumma högmod, denna farliga tro, att du kan allt, har förledt dig? Vill du lofva mig att bli en god och prätig son, som en gång rikligen lönar dina föräldrar för alla deras mödor, all deras kärlek?»

»Ja, det vill jag,» svarade den anklagade med hög, beslutsam stämma.

»Så kom fram och gif mig ditt handslag på den saken.»

Gossen sträckte sin lilla darrande hand öfver bordet, men den hade ett fast grepp, ett så fast, att en fuktig glans steg upp i ögat på den grånade rättsskiparen.

»Håll ditt ord,» sade han och omslöt hårdt barnahanden, »att hvad som skett må lända dig till välsignelse och du må uppstå från ditt fel som en bättre människa. Tag emot det som en skänk från julens heliga ängel, att du ostraffad lämnar detta hus!»

Fadern brast ut i en våldsam snyftning, men gossen såg med stora ögon upp på den människovänlige domaren och bugade sig därpå djupt, djupt, oförmögen till ord.

Ett par minuter senare stodo de därute, far och son, utan att rätt veta huru. Och framför dem, snöhöljd och orörlig, stod modern,

frågande med ögon, ur hvilka en dödlig ångest lyste.

»Nej, nej mor,» stammade mannen, »oroa dig ej, mor! Han är fri, han är inte en straffad människa!»

Då störtade hon, i högljudt gråt, i mannens armar. På det förskräckliga var hon beredd, på denna glädje icke.

Och de gingo hand i hand genom den hvirflande snön under julklockornas högtidliga ljud, förbi otaliga boningar, fulla af högtidsglada människor, utan att säga ett ord, endast tätt tryckta till hvarandra. Här och hvar strålade en liten julgran ur bottenvåningarna eller böljade ett haf af ljus ut öfver gatan från de högre upp belägna fönstren. Äfven jublande barnastämmor trängde dämpadt ut på de nu tysta, folktomma gatorna.

De tre hade blifvit helt varma af sin inre lycka, trots de hvita snöbräm, som lagt sig öfver dem. De skyndade icke hem, ty dem väntade intet julträd, inga gåfvor, ingen öfverraskning. De hade redan fått sin skänk, den största, som de kunde önska sig: skänken af deras ära, deras oantastade människovärde.

Nya Idun.

»Det är bra ledsamt den första lördagsaftonen i hvar månad, då våra män regelbundet bevista sällskapet Iduns sammankomster,» yttrade för tio år sedan en fru, hvilken bjudit några vänner för att hjälpa henne förkorta en af dessa ledsamma lördagsaftnar. »Hvad skall man hitta på för att också vi fruntimmer under dessa timmar kunde få något förädlande nöje?»

Dessa ord blefvo upprinnelsen till stiftandet af fruntimmers-sällskapet Nya Idun. Jordmånen var färdig, idén behöfde bara kastas ut för att slå rot. Det väckande och lifvande arbetet för kvinnosaken, som främst på initiativ af Tidskrift för Hemmet under flere år pågått, hade verkligen åstadkommit så mycket, att där nu fanns en skara framstående kvinnor, hvilka försökt sina krafter och sin begåfning inom många riktningar i andligt utvecklande och praktiskt nyttiga lifsuppgifter; det fanns inom hufvudstaden stoff för en sådan förening.

Till sällskapets stamtrupp eller styrelse utvaldes tjugtu medlemmar, hvilka första gången sammanträdde i hushållsskolans lokal, Jakobsbergsgatan 11, den 7 februari 1885. Men genom nya inval vid nästan hvarje sammanträde har dess medlemsantal nu ökats till 167. Under de 80 sammankomster sällskapet haft, hafva föredrag hållits öfver exempelvis sådana ämnen som: »Svenska kvinnors affärsverksamhet på 1600-talet», »Om Balkanhalfön», »Om stil», om »Det moderna Athen», om »Yrkesskolor i Paris», om de s. k. »Settlements» i östra London, om »Växternas transpiration» m. m. m. Uppläsningar från manuskript antingen i form af en skiss eller ett kapitel ur en roman af de flesta af våra svenska författarinnor, musik af våra mest talangfulla amatricer eller yrkeskonstnärer, tafvelutställningar af framstående målarinnor, slöjdetställningar m. m. hafva dessutom gifvit sammankomsterna en estetiskt utvecklande prägel. Däremellan hafva diskussioner hållits öfver viktiga frågor för dagen. Men hvad som företrädesvis gjort Nya Idun så angenämt har varit den vänliga och hjärtliga stämningen, glädjen att träffa likatänkan-

de eller att lära sig förstå, om också icke antaga och omfatta andra åsikter än sina egna. Det är den hjärtliga, förbrödrande ande, som besjalar Iduns sällskap, hvilken för de flesta gör dess sammankomster så dyrbara.

När det beslöts, att Nya Idun skulle fira sin tio-års-fest, och att hvarje medlem skulle få medföra en gäst, visade det sig, att sällskapet äfven utomkring tillvunnit sig intresse, ty det blef en liflig efterfrågan efter inträdesrätt.

Också samlades i Hotell W 6 stora våning förliden torsdag den 7 februari en väldig skara damer. Den vanliga stämningen förnekade sig icke. Festen började icke med någon stel tillbakadragenhet, man var genast inne i situationen, och under tedrickningen försiggingo hälsningar och igenkännanden under högsta gemytlighet och dito sorl. Man måste ju betänka, att det var bortåt trehundra damer! Flere främlingar, särskildt amerikanskor och norskor, besökte festen.

Så skyndade man in i stora salen för att skaffa sig platser till den sceniska föreställningen, där, enligt hvad ett behagligt måladt program meddelade, gudinnan Idun, biträdd af de nio sånggudinnorna, gaf en grekisk fest i nordisk pelarsal.

Sällskapet har nog under föregående års värfester haft tillfälle att se, hvad som kan åstadkommas i dramatiskt hänseende af dess egna krafter, men denna föreställning var dock en öfverraskning för Nya Idun själf.

Sedan gudinnan Idun i en prolog förklarar, att hon, sorgsen öfver att se nordens kvinnor åldras, öfvervunnit gudarnes betänkligheter och begifvit sig till jorden för att glädja och förnygra dem och för samma ändamål engagerat de nio muserna, uppträdde de hvar efter annan. Så representerades tragedien genom den mästertligt utförda sömngångarscenen ur Macbeth, där man med ertelse återsåg den så länge saknade Olga Björkegren på tiljan, så utförde Erato i Anna Zetterbergs person, ackompanjerad af en smältande musik, en förträfflig framsgd, från flamländskan öfversatt dikt om kärleken.

Därpå framträdde den väna Klio, historiens gudinna, som i ett mycket roligt föredrag gaf en liten »Världshistorisk öfersikt», bara från världens skapelse och till 1200 år efter nuvarande tid!

Kring Euterpe och Terpsichore, sångens och dansens gudinnor (fru Edling och fröken Ek) sväfvade lätta och täcka gratier i vackra danser. Den duett de båda sångerskorna utförde, danserskorna med luftiga slöjor, allt gaf åt denna scen ett idylliskt, trolskt behag, som gjorde att den måste bissas. Så infördes man i Kluddioes atelier med de vidunderligaste skisser à la Munch. Kluddioe själf står målalande med en jättepensel framför en kolossal tafla, som föreställer midgårdssormen, resande sig i rödbruna bukter mot en bakgrund af eld och grådask. Polymnia (vältalighetens gudinna) förklarar för sällskapet, hur Kaliope lämnat hjältedikten, sedan hjältarne småningom försvunnit, och ändrat namn och sysselsättning. Jag tillåter mig att citera några få af Polymnias med hög patos och förträfflig komisk verkan framsagda strofer.

Här hos Kluddioe en stund vi dröja
För att beundrande, men varsamt höja
Af konstens täckelse en helig flik.

Dock tryta orden äfven en gudinna,
Då hon skall tolka något stort och skönt.
Och där, som hvar och en af er kan finna,
Står konstens genius af lager krönt.
Se, hur hon målar och med färger kluddar,
Hon kaos lockar fram och mörker suddar,
Hon ger oss lifvet genom *symbolik*.
Hon målar sjukdom, målar stum förfaran,
Hon målar kärlek, och hon målar äran,
Hon målar kyssar, och hon målar skrik.

Hon målar döden och dess yngre broder,
Det bleka vanvett — ack, hur underbart.
Hon målar hafvet, målar berg och floder,
Som de i kolsvart mörker te sig klart.
Hon målar färger uti regnbågsskala,
Hon målar det, hvarom man ej kan tala,
Hon målar själfva himlens täreskvätt.
Hon ger en bild af dagen efter rusen,
Och uti en åt oss hon målar tusen,
För *allt* resurs hon har på sin palett.

Och där, det sista verket på staffliet,
En duk, så underbar, så skön, så stor!
Det pärlan är i hela galleriet,
Ett tankedjup — oändligt däri bor!
Det högsta, skönsta, det kan ej beskrivas,
Och gudagnistan kan ej tas, men gifvas,
Du dödlige, dess dolda mening sök.
Om fantasi du fått, då skall ditt öga
Förstå, att duken där, den stora, höga,
Dig ger en bild af *Konstens Ragnarök*.

Thalias medverkan bestod i en pjäs, bearbetad efter en grekisk komedi af Aristofanes. Den kallades *Kvinnoförsamlingen*.

Eftersom Idun är damernas tidning, så kan jag i tyshet tillstå (om den vore herrarnes, så skulle jag visst icke göra det), att den utmärktes af åtskillig drift med fruntimmerna. Kvinnorna i Athen hade nämligen lyckats komma till herraväldet, men snart utvecklade sig ett betänkligt split mellan de styrande. Praxagora, deras anförarinna, hade utfärdat en mängd stadgar om sparsamhet för att rädda den af slöseriets kräfte angripna staten. Stadgarne innehöll åtskilliga förbud i toalett- och hushållsväg, hvartill husfruarna i Athen på inga villkor ville bekväma sig, och snart stod Praxagora ensam med sina reformplaner. Slutet på all denna förvirring blef, att styrelsen måste återlämnas i männens händer.

Att pjäsen slutade med ett så stort fiasco för kvinnoregeringen, få vi naturligtvis skylla på den gamle Aristofanes; hade handlingen passerat i våra dagar, hade resultatet säkerligen blifvit helt annat. Den, liksom alla de öfriga scenerna, utfördes i lysande grekiska dräkter och med säkerhet, lif och verve.

Uranias roliga verser samt den glänsande sluttablån, där alla de nio muserna visade sig i en vackert anordnad grupp, och där Melpomene i svart med lagerkransen om pannan, en hög för att icke säga högtidlig gestalt, tog sig präktigt ut mot de öfriga i ljusa färger och graciösa ställningar framträdande muserna, avslutade på ett lyckadt sätt den dramatiska afdelningen. Belåthenheten var allmän både hos de åskådande och de uppträdande.

Men så var det också en tacksam publik att uppträda för. Det var en växelverkan mellan gifvare och emottagare, som var högst lifvande. Hvarje kvikhet senterades hörbart, och det endast förhöjde stämningen, om någon af de gudaborna själfva ej kunde återhålla ett leende. Applåder för öppen ridå förekommo i mängd.

Efter den animerade supén började talen, omväxlande med vackra sångnummer af en mångtalig fruntimmerskör. Telegram från fjärran och när upplästes. Bland de sistnämnda mottogs den vänliga hälsningen från det manliga Iduns sekreterare, bibliotekarien Wieselgren, med lifligt jubel.

Till sist kan jag ej neka mig nöjet att, trots det trängt tillmätta utrymmet, meddela några rader ur det tal, hvarmed ordföranden hälsade sällskapet.

Att fira en minnesfest, det är att i främsta rummet blicka tillbaka. Och när här en hvar nu för sig upprullar de flydda åren, är det en mångskiftande väf vårt ödes trådar danat. I hvardagarnes gråa ränning finnes både sorgens svarta och glädjens röda inslag. Här och där lysar en gyllene tråd — de nya, stora lifsvärden, som kommit in i vår tillvaro. För ingen af oss hafva de gångna åren varit så fattiga, att icke någon guldblank tråd skimrar bland de mörka, för ingen hafva de varit så rika, att icke någon mörk slinga går igenom lyckans gyllene röda väfnad.

Ack, så som lifvet varit för Iduns medlemmar, så har det varit för sällskapet själf. Iduns åttio kvällar hafva haft mer hvardagligt entoniga eller mer festligt brokiga färger. Också i Iduns minnesduk glimmar en och annan oförgänglig guldråd, också där hafva svarta trådar blifvit inslagna. — Om den påtagliga nytans händer skulle trycka samman våra Idunsminnens stoff, då skulle den skimmerlätta väfnaden förvandlas till en handfull sköra trådar allenast. Ty detta stoff är icke väfdt af handlingar eller händelser,

af arbetskraft och mödor. Det är danadt af idel flyktiga ting, af vänliga blickar, af glada leenden, af sånger och toner, af tankarsblint och af stämningars färgspel, af gnistrande infall och af varma hjärteslag. Men också det flyktiga har sin uppgift. Intet i lifvet är för ro skull allenast. Barnets lek främjar också dess växt, och äfven för oss, vuxna barn, som samlats att leka i Iduns lund, har leken under de flydda tio åren främjat ett djupare syfte än endast nöjet för stunden.

Utrymmet förbjuder oss att lämna talet i sin helhet. — Efter ännu ytterligare några tal på vers och prosa skildes man åt, och jag tror att alla i festen deltagande skola medgifva, att Nya Idun på ett fullt värdigt sätt firat sin tioåriga minnes- och högtidsdag.

..... a ..... t.

Det bästa förslaget

angående innehållet eller utstyrelsen af *Iduns* julnummer för i år, hvilket insändes till redaktionen före denna månads utgång, erhåller ett pris af 25 kronor

Ur notisboken.

Ett kvinnligt rösträttsmöte hölls härstädes i tisdags afton uti Arbetareföreningens stora sal, hvilken var alldeles fullsatt, så godt som utslutande af kvinnor utaf olika samhällsklasser. På uppdrag af Stockholms allmänna kvinnoförening, hvilken anordnat mötet, höll fru Bugge-Wicksell inledningsföredraget. Huru skulle kvinnorna bäst bära sig åt för att få del af rösträttsarbetet? Jo, de skulle göra som männen: gå in i rösträttsorganisationen. De kvinnor, som ej hade tid att deltaga i själfva agitationen, kunde bidraga med anskaffande af agitationsmaterial. De kunde, om ej annat, skicka sina hushållsräkningar. Kvinnorna måste göra något själfva, taga del i rösträttsdiskussionen och därvid häfda sin egen sak, ty det var alldeles gifvet, att den allmänna rösträtten borde omfatta äfven kvinnan.

Vid den därpå följande diskussionen hade den allmänna rösträtts anhängare sin hufvudtalarinna uti fru *Kata Dalström*. Hennes mening blef den segrande, enär mötet slutade med att uttala sig för, att kvinnorna borde arbeta för den allmänna rösträtten. Vidare beslöts att ingå till rösträttsvännerna med begäran om att få vara med i organisationen, under villkor, att kvinnornas rösträttsfordran äfven kom med uti programmet.

Utmärkelse åt svensk kvinnlig komponist. Vid i Bruxelles anordnad internationell täflan i musikalisk komposition har första hederspris — stora guldmedaljen med diplom — blifvit tillerkändt domkyrkoorganisten i Göteborg fröken *Elfrida Andrée* för en af henne komponerad symfoni för stor orkester. Inom de särskilda täflingsafdelningarna har dessutom fröken Andrée erhållit pris dels för en stråkkvartett, dels för en komposition för orgel och militärmusikkår. De täflandes antal var 77.

Från lifsscenen ha i dagarne två konstens f. d. tjänarinnor gjort sitt utträde. Fru *Fanny Elvira Willman*, f. direktören för de k. teatrarne Anders Willmans maka i andra giftet, afled den 5 dennes i Stockholm efter en tids svårare sjuklighet. Den aflidna, som vid sin död var 48 år gammal, tillhörde en tid före sitt giftermål som skådespelerska k. Dramatiska teatern.

Endast ett par dagar senare ingår underrättelse om, att den särskildt för sin vackra röst värderade skådespelerskan fru *Selma Gründer*, f. *Jonsen*, hastigt aflidit. Fru Gründer, som var född 1858 i Sköfde trakten och endast några få år varit förenad i äktenskap med skådespelaren Mauritz

Gründer, debuterade år 1882, efter fleråriga studier vid musikkonservatoriet å Stora teatern i Göteborg, som Rose Friquet i »Villars dragoner»; hon har sedermera å olika teatrar utfört flere sångroller och äfven debuterat å k. Operan, hvilket skedde 1884 såsom Neméa i »Konung för en dag».

Hädangången läroverksföreståndarinna. I tisdags jordades i Jönköping stofet af enkefru *Sofie Stridbeck*, född *Carpelan*, som i förra veckan afled härstädes. Hon var född 1816 och dotter af öfverpostdirektören frih. Wilhelm Carpelan och hans maka, född *Smedberg*. Efter att ha ingått äktenskap med assessorn i Göta hofrätt B. V. Stridbeck förlorade hon under koleraåret 1853 sin make. Fjorton år senare blef hon vid grundandet af Jönköpings elementarskola för flickor detta läroverks första föreståndarinna och kvarstod på denna post till 1870. De senare tiotalen af år har hon varit bosatt i hufvudstaden.

Teater och musik.

Bellmansföreställningen å K. Operan. Till högtidlighållande af den oförgätlige skaldens minne på hundraårsdagen af hans död gaf i måndags — den 11 dennes — k. operan en festföreställning med särskildt lämpadt program inför en lysande och fullsatt salong. I den kungliga logen syntes prins Carl och ett stort antal af hovets damer och kavaljerer. Efter ett potpourri af Bellmansmelodier som uvertyr följde folkskådespelet »Ett svenskt minne» i 3 akter med epilog af den nu äldriga förra skådespelerskan och dramatiska författarinnan fru *Louise Stjernström*. Stycket i det skick det i måndags uppfördes är en omarbetning af den redan för ett trettiotal år sedan gifna Bellmaniaden »Johan Fredman» och väckte en varm och liflig stämning hos den festeredda publiken genom den rikedom af gustavianska figurer och typer, som föres fram i de växlande scenerna, den stilenliga uppsättningen och de många af professor Hallström skickligt inpassade Bellmansmelodierna. Något högre literärt värde äger stycket visserligen ej.

Främst knöt sig naturligtvis intresset kring Bellman-Fredmans representant — ty de två äro här förkroppsligade i en person — och vi erkänna med nöje att hr *Johanson* skildes från denna uppgift med stor heder. De inlagda sångerna föredrogs med känsla och smak, och i spelet betonades verksamt den vemodiga blandningen af smärta och lifslust hos den sjuke sångaren. Vidare må nämnas fru *Strandbergs* drastiska »mutter på Tuppen», fröken *Holmstrands* Ulla Winblad, som dock ej skulle ha förlorat på att göras litet mindre vulgär, samt fru *Lindens* ståtliga kronprins Gustaf.

Programmets senare del upptog först Snoilskys charmanta dikt »Amaryllis», som vackert reciterades af fröken *Zetterberg*, och till hvilken anslöt sig en stämmingsfull tablå, tydligen anordnad efter Alb. Edelfelts motsvarande stora helsedillustration i »Svenska bilder». Härefter föredrog hofkapellet tre Bellmansmelodier, arrangerade för stråkorkester af *Rich. Henneberg*, en högst elegant musikalisk bearbetning, som också lifligt slog an och applåderades. Det hela avslutades med en »Bellmansapoteos», mera figurrik än egentligen meningsrik. Emellertid var tydligen tillfredsställelsen med operans »Bellmansprogram» i dess helhet synnerligen liflig bland de närvarande.

K. Dramatiska teatern. Sedan några år tillbaka hade ryktet haft stora saker att förtälja om den ovanliga framgång *Victorien Sardous* och *Moreaus* komedi »Madame Sans-Gêne» gjort, först i Paris, hvilket var mindre underligt, då man visste, att författarne hämtat sitt ämne från den förste Napoleons för alla franska sinnen naturligtvis så populära hjältehistoria, men sedan äfven på de stora kontinentscenerna, ja, i själfva Berlin. När vi sedan kommo så långt, att stycket förbereddes på vår egen Dramatiska teater, sparades ej heller här hemma på reklamen. Sedan långt ha tidningarna på förhand skvallrat om den gedigna prakt och stilltrohet, man ämnade nedlägga på uppsättningen, de öfverdådiga dekorationer, som sågo dagen på Grabows atelier, de bokstafiligen taget *furstliga* möblemang, som genom själfva konungens tillmötesgående och intresse ställdes till teaterns föfogande, de dyrbara kostymerna från Berlins förnämsta teaterskråddaretablisement, hvilkas blotta upppackande lär ha väckt en riktig

förtjningsfeber bland teaterns artister o. s. v. i oändlighet. Vidare förespordes, att af styckets stora bravurroll, »madame Sans-Gène», revolutionens dotter, den käcka tvätterskan-marketenter-skan, hvilken slutar som hertiginna af Danzig, i fru Hartmanns händer väntades ett glänsande prof på hvad den rikt begåfvade konstnärinnan numera högst förmådde i en uppgift af vida mera omfattande kraf än de små ingenueföreteelser, som så länge ansågos vara hennes enda rätta fack. Ej underligt om efter allt detta en ovanlig spänning i tisdags kväll hvilade öfver salongen, när ridån höjdes till premiären.

Man väntade mycket, och därför kan ej heller den obestriddliga framgången i någon för teatern hugnesammare eller hedersammare form konstateras. Än då vi säga, att publikens högt spända stämning ingalunda sveks. »Madame Sans-Gène» blef äfven här en triumf, en hel triumf för fru Hartmann, en liten bit triumf åtminstone för flere af de medspelande, ett stort stycke triumf för regissören, dekoratören, kostymören — och helt visst äfven en ganska varaktig för teaterns kassa.

Ålskvärda läsarinor, viljen I riktigt frossa i åskådandet af eleganta toaletter, dyrbara stoffer, praktfulla smycken och broderier, öfverdådiga rumsinteriörer, gån och se »Madame Sans-Gène»! Men den ger mer än så. Den upprullar en spännande historisk intrigroman, som knappast ett ögonblick släpper ert intresse. Ytlighet och tekniska svagheter gifvas där nog, men så mycket också af färg, stämning och lif, som kommer en att glömma bristerna.

Fru Hartman är charmant i denna roll, och hon har aldrig förr bättre förtjänt några blommor än dem som i talrika väldiga buketter i tisdags regnade ned för henne. Käckhet, naturlighet och sann känsla präglade alligenom hennes spel, som nådde ganska långt ut öfver de vidder, hon hittills behärskat.

Utrymmet befäller oss att endast helt kort nämna några af de öfriga mera framträdande roll-innehafvarne. Hr Olssons Napoleon gaf en ganska acceptabel porträttbild af den store härskaren, och äfven hans uppträdande var värdigt och verkningsfullt. Ypperlig var hr Fredrikson som Fouché, hr Personnes Lefebvre likaledes förtäfflig. Hr Palme som von Neipperg ådagalade en naturlig enkelhet, som han ej alltid lyckas uppnå. Och att fruarna Hoiving och Fahlman med framgång uppbyro sina roller som Napoleons lysande, men intriganta systrar, droitningen af Neapel och prinsessan Elise, var ju blott att vänta.

Att »Madame Sans-Gène» således blir ett stycke för »hela Stockholm» och nog i sinom tid för »hela Sverige», behöfva vi ej vara några profeter till att förutsäga.

Södra teatern har föranställt en repris af den välbekanta vådevill-operetten »Clairette i dragon-läget» för att låta sin populära unga primadonna, fröken Lindsén, lysa i en ny bravurroll. I den vackra Clairettes käcka skepelse utvecklar också den begåfvade artisten alla sina goda egenskaper: lif, friskhet, grace och en, med de jämförelsevis små röstmedlen, ingalunda föraktlig natursångkonst. Hennes aktier äro tydliga alltjämt i stigande, och det bifall, som hvarje kväll hälsar denna nya Clairette från välbesatta salonger, grän-sar till entusiasm. Af öfriga rollinnehafvare ge vi främst vårt erkännande åt hr Hirschs gemytliga kvartermästare och hr Lamberts olycksfågel till sockerbagare.

Hr Sven Scholanders Bellmansfest i måndags hade fyllt Musikaliska akademien stora sal ända upp på estraden, där en vacker byst af den store skalden var upprest mot en grönskande bakgrund. Sedan ledamoten af Svenska akademien, prof. C. R. Nyblom, på ett varmt och formfulländadt sätt tolkat den odödliga sångarens storhet som skald, härvid framhållande hans ovanliga välde öfver formen, hans märkliga förmåga att få ord och musik att på det innerligaste sammansmälta med hvarandra, framträdde vår samtids berömdaste Bellmanstolkare, hr Sven Scholander. Till sin luta sjöng denne nu med den värtaligaste mimik inemot ett dussin af Fredmans epistlar, alla väl kända och aldrig för ofta hörda. Det hela var en den vackraste illustration till Tegnér's ord: *Det finns ej tid, som dessa toner söfver, det finns ej land, som deras like har.* Och att den patrika publiken nog var af samma åsikt, märktes granneligen på det lifliga jubel, hvarmed särskildt vid konsertens slut hr Scholander hyllades. En del af denna hyllning gällde nog ock den för hundra år sedan aflidne nationalskalden.

Raoul Koczalski gaf onsdagen den 6 dennes sin andra konsert i Musikaliska akademien härstädes

inför en ganska talrik publik. Erkännas måste, att den unge hofpianisten, han må nu vara 10 eller snarare 14 år, är ett sannskyldigt fenomen. Han föredrager ej sina nummer såsom inlärd minnesläxor, utan inlägger verklig känsla och riktig uppfattning i sitt föredrag. I tekniskt hänseende är han ock mycket långt hunnen. Bäst tolkar han sin landsman Chopin. Valsen och scherzot erhöilo sålunda ett förtäffligt utförande. Beethovens djup förmår han däremot ännu ej fullt fatta. I Liszts ungerska rhapsodi saknade man den tändande rytmen. Som tonsättare visar den unge pianisten en god receptivitet; någon vidare originalitet kan man naturligtvis ännu ej begära. Förvånande är att se, huru väl han har pianoklavaturen i sitt våld. Rätt länge kan han se ut öfver salongen, under det han spelar ganska svåra saker. I alla händelser förtjänar Raoul Koczalski att höras. Den tredje konserten, till nedsatta priser, har annonserats till onsdagen i denna vecka.

Negersångarne, »Fisk Jubilee Singers», konserterä å olika lokaler nästan hvar enda dag och ständigt för öfverfulla hus. Ett tjugotal konserter har väl nu gifvits, och allt fortfarande är bifallet lika lifligt, men ock lika väl förtjänt. Negermelodierna äro mycket karaktäristiska, men verka i längden något långtrådiga. De gladare numren slå ock mest an. Bäst i hela sällskapet är den genom-humoristiske basen mr Caldwell, en charmant stämman för öfrigt, samt sopranen mrs Cole, hvilken sjunger förtäffligt, ehuru hennes stämman dock börjar verka något nött; den måtte emellertid hafva varit särdeles präktigt för åtskilliga år sedan. Sällskapets samsjungning och nyansering, särskildt dess pianissimo, äro beundransvärda.

Musikföreningens trettionde konsert har utsatts till torsdagen i denna vecka, och hinna vi sålunda ej omnämna densamma förr än i nästa nummer.

Oupplösliga band.

Novell för Idun
af
Sylvia.

(Forts.)

Hvad man vidare talade uppfattade jag icke. Jag visste förut, att min far ej förstätt samla några skatter, men då tant nu vidrörde detta ämne, kände jag en nästan skärande smärta. I denna stund fattade jag fullkomligt den stora tacksamhetsskuld, hvori jag stod till farbror Gabriel. Att störta in till honom, falla på knä och kyssa hans hand, därtill kände jag ett starkt begär. Men om man här i huset afskydde något, så var det en scen. Uppfostrad af tant, insåg jag också, att det lindrigast sagdt var indiskret att ha åhört ett samtal, som hade den mest förtroliga anstrykning. Jag lade därför band på mina känslor och smög mig sakta ut, i det jag lofvade inom mig, att om jag inte kunde ersätta honom den son han förlorat, så skulle jag åtminstone vara för honom en lydig dotter.

Detta blef mitt lefnadsmål.

»Du är ständigt la reine du bal,» försäkrade mig tant, då jag åtskilliga år varit med i societetslifvet. »Jag undrar endast hvilken af dina beundrare det är, som skall bli din utkorade?»

»Tycker tant, att farbror kan undvara mig?» frågade jag och kände mig på intet sätt frestad att åtaga mig andra plikter än de dotterliga. »Jag tycker det är bra som det är.»

»För mig må du gärna vänta,» sade hon snävt.

»Än om jag hela mitt lif skulle vänta,» inföll jag glädtigt. »Om jag skulle ta exempel efter tant?»

»Det är i detta fall inte efterföljansvärdt... Hvem vet, om jag hade några anbud. För resten får man ibland offra sina tycken för att stå fast vid vissa principer.»

»Det här låter intressant... tant har således?»

»Principer och tycken böra följas åt,» afbröt hon och höjde sitt hufvud med en åtbörd, som tystade alla frågor. »Men då du verkligen har antagliga friare...»

»Gabiella kan gärna vara nogräknad i sitt val,» inföll farbror, som ögnade i en tidning. »Den som har Noregård i arf står på oberoende grund. Du behöfver endast låta sympatierna tala, min flicka. Men om jag med godt hjärta skall skänka bort dig,» tillade han efter en kort tystnad, »så gör jag ett förbehåll... jag har inte samma vigör som förr... den tillkommande måste öfverta gården. Du har rätt... jag kan inte undvara dig... du måste ständigt vara i min närhet...»

»Att få bosätta sig här på Noregård och därtill få Ella på köpet. En blifvande äkta man kan väl inte begära bättre,» utbrast tant, som på ett skämtsamt sätt sökte skingra den sinnesrörelse, hvarmed farbror nyss hade talat.

»Han tål inte vid att bli upprörd,» sade hon, så snart vi kommo på tumanhand. Den minsta småsak gör honom altererad. På långt när är han inte så kraftfull som för ett tiotal år sedan. Tjänare kunna nog vara bra och pålitliga, men han behöfde någon, som stod honom närmare, någon åt hvilken han med fullt förtroende kunde öfverlämna gårdens skötande.» Och härvid gaf hon mig en uppmanande blick.

Men tiden gick utan någon synnerlig ändring, då jag en dag måste tillstå för mig själf, att jag låtit »sympatierna tala», och som mina känslor öfverensstämde med farbror Gabriels »önsknningar» och tants »principer», motsåg jag med gladt hjärta kommande dagar.

»Hans släkt är lika gammal som vår,» sade tant, »fadern, baron von Herbert, var en ståtlig man. Han var min kavaljer, då jag togs in i Amaranten.»

»Jag tycker om hans öppna väsen,» erkände farbror. »Han har biktat sig för mig... hm... visserligen har han lefvat öfver sina tillgångar, men inte värre än det kan godtgöras. Inte heller prutade han emot, då jag bad honom för alltid slå sig ned ibland oss... att helt och hållet öfverta gården. Det skall bli mig kärt att vägleda honom... Hufvudsaken är emellertid, att jag får behålla dig, Ella, och därtill gläder det mig, att han är son till en af mina gamla värderade kamrater.»

De välvilliga omdömen, som mina närmaste slösade öfver Gösta, fyllde mitt hjärta med glädje och stolthet. Aldrig i sällskaplifvet hade jag funnit någon, som fört sig med större elegans. Han hade i sitt sätt något, som för mig var på en gång tilldragande och bländande, och dagarna vid hans sida försvunno nästan som en dröm.

Och så... ännu i denna stund tycker jag mig känna, hur vårluften strömmade omkring mig, där jag i parken vandrade vid min älskades sida.

Det är mig som hörde jag tants välbekanta röst: »Gabiella!» och jag tycker mig på långt håll se hennes svarta klädning fladdra mellan krusbärsbuskarna.

»Hvad går åt tant,» sade jag skrottande. »Hur har hon kunnat slita sig från tillredelserna för vårt förlofningskalas?»

»Ella, Ella, skynda till farbror!» fortfor hon, och rösten var så ångestfull, att jag orörligt stannade en sekund och såg efter henne, medan hon lika brådskande skyndade bort, som hon hade nalkats.

Tandläkare dr Geo. Forssmans nya preparat för tandernas vård: Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandinktur

Något olyckligt måste ha inträffat! Vid denna föreställning följde jag henne, och snart satt jag flämtande och nästan andlös bredvid farbror Gabriel, som blek och med slutna ögon låg orörligt utsträckt på en soffa.

Plötsligt öppnades dessa ögon, som jag trodde för alltid voro slutna och, i det han krampaktigt tryckte mina händer, mumlade han: »Säg honom... säg... att du och han...»

Med ett skri kastade jag mig till farbrors bröst, och i samma ögonblick förlorade jag hägkomsten af allt hvad som tilldrog sig omkring mig.

»Ack petite,» sade tant, sedan jag sansat mig något och hon och jag gråtit ut i hvarandras armar.

»All sinnesrörelse var skadlig för honom... brefvet var orsaken till hans död.»

»Brefvet,» upprepade jag.

»Att under årtal ha trott honom död, och så...»

»Trott honom död,» sade jag som ett eko, men plötsligen fattande en själfständig tanke, ropade jag: »Magnus lever!»

Tant nickade jakande, men såg därvid icke ut, som om hon till ett välkomnande hade lust att slakta den gödda kalven.

»Han har varit långt borta,» sade hon. »Gud vet hvar han vistats... Af en händelse har han fått en gammal tidning, i hvilken kusin Gabriel på det enträgnaste ber honom återvända... och nu? Det blir en omstörtning i förhållandena... få se hur det går?» Och med ett bekymradt uttryck såg hon från mig och bort till Gösta.

»En omstörtning,» upprepade han. Jag hade gått fram till honom, och fattande en af hans händer, satte jag mig vid hans sida samt lutade mig mot hans bröst, medan mina tankar uteslutande dröjde vid den stora förlust vi alla hade gjort. Sorgen öfver farbror Gabriels bortgång låg tung öfver mig och, sökande tröst, blickade jag in i Göstas vackra ögon, för hvilka de omgifvande föremålen tycktes dansa rundt.

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Ett tack till vapenbrodern.

Herr redaktör!

Skulle ni vilja genom Idun på något lämpligt sätt för herr H. C. uttrycka min varma tacksamhet för hans artikel »Ett nationalyte» och min glädje att hafva funnit en vapenbroder i striden mot det usla och låga, så skulle jag hos eder stanna i stor förbindelse.

Högaktningfullt

Sara.

»Jobbigt!»

Har du väl märkt ett litet ord, Som blifvit nu på modet. Det sägs om allt uppå vår jord, Just »jobbigt» — kan du tro det!

En flicka talar om en fest, Där hon beundrad blifvit, Men »jobbigast» dock allra mest Hon tycker, att en »korg» hon gifvit.

En lärna »flirtar» med en snobb. Han hviskar uti hennes öra. På nacken knycks! »Nej sådant »jobb» Jag orkar icke längre höra.»

Två herrar prata politik. De vidt och bredt orera, »Att Norge alltid »jobbar» sig Med »rene Flag» m. m.»

I »Upsis», denna lärdomsort, En vis professor talar. Då hörs: »Han »jobbar» immerfort Och blott på tiden halar!»

En skoltös ej sin lexa kan, Får snubbor då för sina brister. Hon hviskar: »Ingen, ingen ann' Så »jobbig» är som vår magister!»

Ja — »jobbigt», »jobb» och »jobba» sig Nu höres, hvart man vänder. Och mången finner kanske mig Bra »jobbig» — sådant händer.

Hans.

Innehållsförteckning.

Eva Fryxell; af L. S. (Med porträtt). — Kvällsstämning; poem af Daniel Fallström. — Juridisk rådgifvare åt kvinnor. — Iduns läkarartiklar. I: Huden och dess vård; af dr Arvid Afzelius. (Forts.). — Straffad...? Skiss af Herminie Villinger. — Nya Idun; af... t. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Ouppösliga band; novell för Idun af Sylvia. (Forts.). — Från Iduns läsekrets: Ett tack till vapenbrodern. »Jobbigt!» — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Snart sagdt kring hela den vida jorden

Jag finnes till och i alla land, Men särskildt husmodern uti norden Mig sällan skiljer ifrån sin hand, Ty uti mig har hon all sin styrka, Och jag är medlet till hennes makt. Förutan mig måste allt hon »dyrka», Och därför ständigt hon är på vakt. Till garderoben och drifhusbänken, Till kök och källare, skafveri, Till vishusboden och vinden, skänken, Till skåp med sylter och safter i, Jag skickar ut mina undersåter! Demonstrationer ej tålas här. Om någon yttran sig höra låter, Med smörj man genast den kväsa plär.

De äro vana att vrida, vända I kryphål utan båd' namn och tal, Figurer hafva de utan ända, Ty en är tjock och en annan smalt!

Ett tidsfördrif för vackra kvinnohänder.

Och hvad oss allt för ofta ryggen vänder.

Ett tilltalsord, och en metall.

Ett utropsord i känslösvall.

Och hvad en hemlighet man icke bör,

Såvida man sin vän till viljes gör.

Hvarmed en kvinna kan sitt lif förfäva.

Och hvarmed hon ibland en vän kan värfva.

Hvad barnen göra helst af allt. Och stundom männen mycket kallt. Hvad som till julpaketen hör, Som man vid öppnandet förstör. Tre kvinnonamn. En del af skor och känger.

Hvartill man brukar alla tänger. Hvad mången efter andan får. Hvad mamma måste lillans hår. Hvad kallas det när låren ständigt rinner?

Hur har du sprungit, när du bägarn vinner?

Ett litet vapen, som begagnas illa. Hvad ville Klas den stackars Anna lilla?

En negation i bruket ofta. Hvad fattades i Stinas kofta? Ett litet namn på hund så trogen. Till sist två gröna träd i skogen. *Essa.*

Charad.

En vicekung i ett land bland de största, Han heter mitt första, En ojämn, med törnen beströdd mitt andra

En tid har fått vandra, Och ändå sägs han mitt hela vara. Mig detta förklara! *John.*

Vokalförändringsgåta.

Tre män här jag förer tillsammans, Och likas de väl är det bra; Fast alla de lefva af flamman, De olika vyer dock ha.

Den första — att du måtte lefva — Är halvdöd af hetta ibland. Den andra, där skyn har en refva, Studerar en värld uti brand.

Den tredje — hur skall jag beskrifva Hans värf? — jo, han jämt står i stök;

Han handverket sitt får bedrifva I kungliga, furstliga kök.

* * *

Tre äro männen uti fråga, Och orden uti gåtan tre. Med mycken jämkning, eld och låga Skall numro ett fulländning ge. Åt hvad jag stafvar först med a. Poröst och lätt så är det bra.

Med i det blir hvad han får göra Som i det blå jämt svävar ut. Och med ett o — vänd hit ditt öra, Så gör jag nu på gåtan slut — Med o vi göra för vår gäst — Vi själfva — men vår »tredje» mest. *S. L.*

Ifyllningsgåta.

1	r	
2		g
3	m	
4		r
5	e	
6		r
7	e	

1) Hvad en herre vanligen säger en dam, 2) stad, 3) hvem är allid beväpnad?, 4) fruntimmersnamn, 5) en grekisk gud, 6) en flod, 7) motsats till bekänna. Begynnelsekokstäfverna beteckna en finsk skald.

Tjugufyra inkapslade geografiska namn.

Ni skola sända en kolly onsdag afton. Kviden är svullen på Jan. Namnet schackrare länder till man-

nens skam, Ack, tag litet mera, Nora, litet melon. Donation tar i ojämnt tal mer i anspråk än sönerna trodde. Tag dessa linor, ge dem åt Klas, samt en tub. General bor nu i vår rote. Brodërgarn köpte vi i hennes bod en gång, er man landsatte oss där, byn var ful, dagen regnig. Ha i tid mat åt pappa. Ulrik har lemnat boken; där är gjordt ett kors i kanten. *b-g.*

Aritmorem.

7 8 6 5 = Finnes på segelfartyg.
10 9 7 4 3 = Provins i Preussen.
1 6 10 4 8 = Ett mynt.
7 8 2 4 3 = En af Norges äldsta städer.
7 5 9 1 4 = Fabriksstad i mellersta England.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 = En storuppsättning. *»Bon jour».*

Lösningar.

Charaden: Pepparrot.

Stjärngåtan: Falster, Horsens. FBGBMHI LAARAOI OYLERSON ROLSIND ENELTIU NNGAZEE SEOUANR

Länkgåtan: Honduras; ho—hon—du—dur—ur—ras—as.

Aritmoremen: Spanien — Segovia. 1) svanhals, 2) enkhjäl, 3) grönsåpa, 4) orefaren, 5) vingleri, 6) isstycke, 7) adelsman.

Egyptiska hieroglyfen: Ett gladt hjärta gör lifvet lätt.

Siferlogogryfen: Lust, Pius, Leo, utopi, polis, Lepus (hare), stipel, plus, Stolpe (kompositör), Pluto, list, Topelius.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.